

HRVATSKI PLANINAR.

Vijesnik „Hrvatskoga planinarskoga društva“

u Zagrebu.

Iz Kavkaza.

(Piše Dr. August Langhoffer.)

Sreća mi prošlog ljeta posluži, da sa tri suputnika bar zavirim u one krajeve, pa ako se i nijesam mogao naužiti po miloj voljici krasnih, impozantnih gora, želio bi ipak koju riječ o tome progovoriti; jer ako su nam ti krajevi i malo od ruke, zaslužuju opću pažnju.

Za nas je neprilična daljina do Kavkaza, bilo to preko Rumunjske i Odese, bilo sa sjevera, kao što smo mi imali ugovorenno iz Varšave u Novorosijsk. Potonja pruga iznaša 2146 vrsta (1 vrsta = 1,06 km). Varšava zaslužuje, da ju čovjek posjeti. Iz Varšave došli smo direktnim vlakom preko mjesta: Berdičev, Fastov (do Fastova brzi vlak), Jekaterinoslav, Taganrog i Rostov u Novorosijsk za 25 rubalja 40 kopejka u II razredu (1 rubalj = 2 K. 54 fil.) uračunav ovamo doplatak za brzi vlak i t. zv. plackartu, inače samo 20 r. 10 k., jer je to zona 49 za 2110—2160 vrste. Plackarta (1 r. 50 k. za noć) ti garantira ležište u vlaku na donjem sjedalu, ili na naslonjaču, ako se uzdigne i na čvrste priječke postavi.

Do Rostova putovali smo 54 sata bez prijelaza »peresadka«. Iz Rostova ide željeznica na Vladikavkaz, a odvaja se u Tihoreckaja, pruga za Novorosijsk na Crnom moru. Udobni parobrodi sa obilnom opskrbom dolaze iz Batuma preko Novorosijska (dan i noć) do Odese za 3 dana i 2 noći prema parobrodu i poslu. Prvi razred sa opskrbom stoji 28 r. 20 k. Oveća mjesta na istočnoj obali mora dobivaju u novije vrijeme važnije znamenovanje imenito kupališta kao: Tuapse, Soči, Gagri. Novi Afon sa krasnom crkvom i drvoredom pravih cipresa obljubljeno je mjesto hodočasnika. Poti je željeznička postaja za prugu Poti-Rion, koja se priključuje na željeznicu Batum-Baku, a Batum sam je važna trgovачka luka u prvom redu za obilan izvoz petroleja iz Baku-a, ali i prometna pruga uopće za cijelu okolicu i zaledje na kašpijskom moru. Za nas je neobično gledati, da se vlak loži ne ugljenom već petrolejom. U okolini Batum-a (u Čakvi $\frac{1}{2}$ sata željeznicom) su velike plantaže čaja državne i poznate tvrdke »braća Popov«, poduzeće novije dobe i obzirom na dobar uspjeh još uvijek u razvitku; tuj se prave pokusi i sa bambusom te inim biljem. Tko ima smisla za prirodu, ugodno će se zabaviti u ovim predjelima južnoga karaktera.

Da se čovjek divi gorostasima Kavkaza, odabiru se razne pruge. Za najveći vrhunac Elbrus (Minghi Tau) odabire se kač izlazište Pjatigorsk. Elbrus ima dva vrška spojena sedlom; zapadni vršak visok je 5629 m. a istočni 5593 m., dok ima Montblanc samo 4810 m. Na istočni vršak popeli su se 31. srpnja 1868 Douglas, W. Freshfield, A. W. Moore, i C. Comyns Tucker, a na zapadni 26. srpnja 1874. F. C. Grove, H. Walker i F. Gardiner. Tegotna je to ekspedicija, pa se obični smrtnici zadovolje time, da se dive Elbrusu tek iz daljine. Mi smo bili osjbito sretni vidjeti Elbrus sa palube našeg parobroda u jutro dne 9. rujna. Kako su po noći oblaci sasuli kišu, osvanulo je krasno jutro. Cijeli gorski niz, po gotovo Elbrus novim snijegom pokriven, veoma se je zgodno isticao. Bilo je to na povratku iz Potija prema mjestu Oćemčiri. Mučan izlet je i na Ararat na medji Rusije, Turske i Perzije sa visinom od 5160 m., za kojeg je izlazište Erivan na prugi Tiflis Aleksandropol Erivan.

Ali čednjem turistu pruža Kavkaz obilna užitka sa nižih, pristupnijih točaka, na koje bi želio upozoriti. Iz Batuma prispijeva se željeznicom u grad Kutais (sa preko 30.000 stanovnika), u sijelo gubernije, medju Gruzine (Georgijce) i u glavni grad Kolhida, gdje imaju činovnici i oblasti grb zlatnog runa, Napis dućana, gostonica, plakati su ruski i gruzinski. Iz Kutaisa vodi cesta preko Mamisonskog sedla »pereval« u Vladikavkaz. To je t. zv. »vojeno osetinska doroga«. Jedan dio te pruge može se prevaliti poštom, obični način putovanja u tim krajevima. Na pošti plati se propisana taksa, a na svakoj poštanskoj postaji izmjenjuju se konji. Noćiti se može na poštanskoj postaji u posebnoj sobi za putnike, gdje dobije čovjek doduše samo drveno široko ležište, a za sijeno i pokrivač mora se sam pobrinuti, u koliko spretni i uslužni ljudi ne olakote situaciju. Tako smo i mi prevalili put iz Kutaisa u Oni (kakvih 107 vrsta) prekidajući dakako put. Nas četvorica debili smo na pr. posebna kola za daljinu od 50 v. iz Kutaisa u Alpani za 10 r. 80 k. Cijena se ravna po daljini i broju konja. Inače ima u većim mjestima svratišta, u manjim gostionice »duhan« sa drvenim ležištima, ali i posteljinom. Od Onija ima do sedla »perevala« blizu 50 v., koje valja prevaliti privatnim kolima; mi smo si pogodili kola za 6 rubalja na dan. Oni leži tek 766 m. visoko. Ucera, čedno lječiliše sa željeznim kuplama i kiselicom u blizini ima već 1060 m., Glola 1412 m., Gurševi 1928 m., a sedlo Mamisona 2825 m. Pred Ucerom ima još lijepih vinograda; alpinski karakter pokazuje bilje tek nad Gurševima, u visini kakvih 2300 m., prije nego dodješ do oveće putničke zgrade sa napisom: »Prijut 4-i distanciji južnoj časti vojeno osit. dorogi ot g. Kutaisa 153 v.« Tu su osim kuhinje, štale i drvarnice za putnike 2 sobe, jednu smo mi uzeli, u drugu, jednostavniju, nastanili su se ljudi, što su iza nas došli. Po naputku nosili smo jela sa sobom, jer bi si tu mogli pomoći samo sa jaujetinom, mljekom i sirom ovećih ovčih stada na tim gorskim pašnjacima. Imali smo raznih konzerva kupljenih u Kutaisu, (juhe, ribe, variva a čak i komposta) dvopek, a naravno i čaja sa šećerom, jer si u Rusiji ne možeš pomisliti putnika bez čaja. Već kad smo se približavali k putničkoj kući, vidjeli smo desno omašne ledenjake, ali veliki ledenjak pokazao se tek pod visokim Adai-Choch-om (4647 m.)

sa svojim morenama poput grebena. Vidiesmo ga žalibože samo na kratko vrijeđe, naskoro se zamota u guste oblake. Hladna kiša prinuka nas, da si zadnji dan kolovoza peć naložimo, a dne 1. rujna osvanuli smo u snijegu, koji nam osujeti nakanu ostati nekoliko dana u ovoj okolici. Pripovijedali nam putnici, koje smo sastali na Mamisonu i Oniju, da su pogotovo krasni ledenjaci Cei, s one strane sedla, a i vršci i cijeli put iz Vladikavkaza na Mamison kao panorama. Mamison je najviše sedlo, preko kojeg se može voziti 2825 m. prema 2760 m. što ih ima Stilfser Joch u Alpama. Zahvalni izlet je takodjer onaj na sedlo Latpari u Svaneciji. Jaši se iz Alpanija preko Orbeli, Cageri, Lentehi i Čolur, kako smo to i mi činili, a tad se penješ. Od Alpanija do Čolura ima oko 55 v. gorovitoga, klisurastoga predjela. Čolur leži tek 1012 m. visoko, sedlo Latpari 2830 m.; tuj nema na putu nigdje kuće, a i obližnje mjesto s one strane sedla, mjesto Kal, dosta je daleko, da se čovjek naužije krasnog kraja, a uz to da još dospije na noć kamo pod krov. Dobar jahač može to obaviti za dan. Sa sedla Latpari vidi čovjek pred sobom niz vršaka sve oko 5000 m, (Škara 5184 m. Džangi-Tau 5051 m., Gistola 4860 m., Tetnuld 4853 m., Ušba 4698 m., Dongus-Orun 4468 m.). Turistu, koji ima smisla za ljude, nošnju, običaje vrlo će zanimat ovaj put. Nadju se domaći ljudi, koji uz svoj materinji jezik govore i ruski, inače bi čovjek morao svaki dan znati drugi jezik. Glavnu skupinu tvore Gruzinci oko Kutaisa. Ovi imaju svojih novina, knjiga, kazalište. Muškarci nose duge kabanice, za pasom bodež (»kindžal«), na glavi šubar ili bašlik, koji se oko glave omata; imućniji se služe bašlikom kao kukuljom za kišu. U Svaneciji su Svaneti, a prema Mamisonu kod Gurševi su Oseti. Kiša nas je prisilila tuj noć prospavati. Nas 15 prenoći u sobi punoj dima i zadušljivog zraka. Imali smo zgode gledati, kako si dvojica izmjenice za čas briju glavu žepnim nožićem, pri čem im dlan služi gladilicom noža. Da su to različiti jezici vidi se iz ovih primjera: voda znači gruzinski »chali«, svanetski »niz«, osetski »don«; ovca svanetski „šveljak“ osetski »föš«; konj gruzinski »cheni« osetski »bah«; kruh gruzinski »puri« i »lavaš« svanetski »djar«, osetski »kardzin«. Gruzini imaju pozdrav za dobro jutro »dilam švedobit« a za dobar večer »čahamos švedobit«, ali je običan pozdrav »kamar džuba«, a znači »budi pobjeditelj«, dok je odzdrav »kagi mardžos«, što znači »nad neprijateljem«. — Peči i pecivo, njihovo gospodarstvo i način života pokazujeistočnu prastaru, najprimitivniju kulturu ljudsku. Ljudi su prijazni, uslužni, a osobna sigurnost nije gorja no je u mnogim kulturnim državama, gdje gospodati i razbojnici rado odabiru velegradove za svoj »obrt«. Jedan kolega, koji se je vraćao sa svog petog puta u Kavkaz, oduševljen njegovim prirodnim krasotama, reče nam na naš upit o osobnoj sigurnosti, neka budemo oprezni u gradu i blizini gradova, nu vani po selima da možemo biti bez brige. Kako se u Kavkazu općenito nose revolveri, imali smo ih i mi za svaki slučaj. — Za prenasanje ovećih tereta služe kola sa 2 kotača t. zv. arba, koju vuku dva bivola, otprema po tom nije naravno baš brza. Za svaki slučaj dobro je imati »otkritoje pismo«, otvoreni list gubernije, gdje putuješ; nije loše pokazati darežljivu ruku, jer novac se i tu dobro cijeni, a olakočuje putovanje. Kako parobrod ide u Odesu

uz obalu zanimivog Krima, ima čovjek vremena vidjeti zanimiva mjesta: Feodosija, Kerč, Jalta sa dvorcima u Livadiji, glasoviti Sevastopol (sa izletima u Hersonez radi iskopina, u Balaklava, željeznicom u tatarski Bahči-Saraj i okolicu) a vidjeti i moderni grad Odesu; za mene je to bila zgoda, da skoknem i u Bukurešt te da se vratim kući sa obilnim putnim uspomenama u želji, da me naši planinarci slijede na skoro sa boljim uspjehom.

„Engleska“ kuća na Sljemenu.

(Priopćio Dr. Oskar Kornicer.)

Mnogo se je govorilo i pisalo o tom, kako bi se na našemu divnomu Sljemuenu sagradila kuća, koja bi na toj divotnoj točki domaćim a i strancima dala prikladan stan i boravak.

Nije potrebno, da se i opet istakne, što sve Sljeme pruža; jer takova točka blizu grada sa takovim zrakom i takovom vodom gotovo je velika rijetkost, pa zato upućuje ljudi, da ondje stvore mjesto za udoban stan, bar u ljetno vrijeme.

Razni prijedlozi izneseni u tom pogledu pokazali su se obzirom na naše »osobite« okolnosti kao neizvedivi, te je prema tomu nužno tražiti način, kako bi se kraj ovih »osobitih« okolnosti ipak dalo postići, da se na Sljemenu sagradi udobna i za stanovanje zgodna zgrada.

Englezi su sigurno praktični ljudi, te bi vazda u svakom pogledu obzirom na osobite prilike našli i osobiti način, da dodju do žudjeno snovana cilja.

I tako bi u ovom našem slučaju nužno bilo, da se ugledamo u nje.

U zadnjoj sjednici odbora hrvatskog planinarskog društva iznese potpisani prijedlog, da se na našem Sljemenu sagradi engleska kuća, prijedlog, koji bi jednoglasno i prihvaćen te ujedno izabran odbor, koji će posao taj u ruke uzeti i rukovoditi.

Princip, na kojem se osniva ovakova gradnja, slijedeći je:

Po broju prijavljenih članova ili dionika imade se sagraditi kuća; čim bude više članova, tim veća će biti gradnja, a podjedno za pojedinca jeftinija.

Svaki dionik ili član prima u neograničeno vlasništo prostoriju t. j. sobu, koja će mu se po volji sagraditi; tom sobom on po volji i raspolaže, dočim su prostorije, koje zajedničkom uživanju služe kao: velika blagovaona, kuhinja, stan za gostoničara itd. vlasništvo zajednice, a zajednicu čine isključivo po pravilu samo članovi.

Prema položaju i veličini, a i trošku gradnje, ustanovljuje se cijena svake sobe, koja prelazi u absolutno vlasništvo člana. Po tom vlasnik takove sobe može istu iznajmiti, prodati, darovati i u nasljestvo predati.

Pošto ne može jedan čovjek upravljati ovakovom zgradom, to će planinarsko društvo preko zakonitoga eksekutivnoga odbora vršiti nadzor, namjestiti gostoničara te ustanoviti kućni red u pogledu zajedničkog vlasništva.

Pokućvo i namještaj nabavljati stvar je pojedinog člana, te si isti može prema potrebi i po volji pribaviti skupocjeno i jestino pokućvo eventualno i vrlo jeftino, koje će odgovarati samo nužnoj njegovoj potrebi.

Recimo da ovakova sgrada stoji 50.000 kruna pa da imade 50 dionika ili članova, to će svatko platiti jedan put za uvijek 1000 kruna.

To je samo primjerice rečeno, jer se još danas ne zna, koliko takova zgrada, doduše jednostavna ali ipak udobna, stoji, te se ponajprije sada radi o troškovniku i nacrtu, što ga stručnjaci za društvo planinarsko već izraduju.

Nu kako će sobe prema položaju i veličini biti različite, biti će im i cijena razna.

Trošak uzdržavanja sgrade namaknuo bi se iz najamnine, što će ju go-stioničar plaćati, a osim toga bit će i njekoliko soba za strance, koji će prema ustanovljenoj cijeni platiti stanarinu.

To je u glavnom kratka osnova zgrade, koja bi se na Sljemenu skoro podigla. Osnova ta izraditi će se dakako potanko, čim se pitanje o mjestu riješi.

Probitačnost i praktičnost ovakove gradnje leži na dlanu.

Bud da je čovjek sâm, bud da imade obitelj, takov način sticanja imućvenog objekta vrlo će se isplatiti, jer mu je mali novac uložen, koji će mu nositi obilne kamate.

Naši zavodi i ine jurističke osobe mogu za sebe takodjer postati dionici ovakove zajednice, te je time pružena mogućnost, da njihovi činovnici ili članovi mogu na taj način svoj dopust tamo sprovesti.

Biti će i takovih, koji ne mogu ili ne će da na jedan put isplate cijelu svotu za odnosni dio. U tom pogledu biti će pomoženo tako, da će se stanoviti dio imati na jednom položiti, dočim ostatak moći obročno platiti, jer je skoro sigurno, da će se naći domaći novčani zavod, koji će ovaj pothvat financovati.

Naravno će biti svakako bolje i jeftinije, da vlasnik na jedan put izplati svotu.

Ako se uvaži, da iz naše zemlje svake godine hiljade i hiljade ljudi odilazi u tuđje daleke krajeve, da tamo za skupe novce traže, a i više puta ne nadju ono, što nam je tuj u srcu zemlje kraj našeg milog Zagreba u tako obilnoj mjeri dano; onda bi bila grehotka, da se ova osnova napusti i da se ne sagradi kuća, kao što je to naumljeno.

Dodajem još i to, da visina Sljemena i položaj, obrubljen sa samim šumama, uvjetuje najpovoljniji boravak ne samo za bolesnika, već i za zdrava čovjeka, koji traži okrepnu od rada. Teško će se naći mjesto, koje je povoljnije i zdravije, nego je naše Sljeme.

Lani smo imali prilike vidjeti, kako se je stara neka gospodja iz Zagreba dovezla na Sljeme, koja je jedva mogla iz kola izaći, odlučivši barem tri tjedna na Sljemenu ostati, da se oporavi i ojači.

Akoprem su prilike za stanovanje u gradskoj kući vrlo primitivne i akoprem je i glede jela bilo dosta teško, to ipak vidjesmo čudo — da je za 14 dana bila rečena stara gospodja tako snažna i okretna, te je pošla sama do vrha Sljemena i natrag bez ikakovog napora, a nije rabila ina lijeka, nego onaj, što ga Sljeme besplatno daje, a to je: divni onaj zrak i divnu onu vodu.

XXIX. glavna skupština Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu.

Glavna skupština Hrv. plan. društva za godinu 1903. sazvana bi i održana u smislu §. 7. drušlvenih pravila 10. travnja 1904. uz ovaj opetovano oglašeni

Dnevni red:

1. Predsjednik otvara skupštinu.
2. Ovjeravljuje se zapisnik zadnje glavne skupštine.
3. Čita se izvještaj upravnoga odbora, blagajnika i nadzornoga odbora.
4. Iznašaju se eventualni prijedlozi i 4. Bira se predsjednik, upravni i nadzorni odbor.

Skupštini bijaše predsjednikom Miroslav grof Kulmer, a tajnikom Vj. Novotni.

Na skupštinu dodje 23. člana. Pošto se predsjednik uvjeri, da je skupština prema pravilima sazvana i da može pravovaljane odluke stvarati, pozdravi prisutne skupštinare zahvaljujući im se na interesu za društvo, što su ga dolaskom svojim dokazali, te ističući još prije dnevnoga reda brigu i mar društvenoga tajnika za procvat društva. Po tom se ovjerovi zapisnik zadnje glavne skupštine, a na to će na molbu predsjednika tajnik pročitati ovaj

Izvještaj o radu upravnoga odbora u minuloj godini 1903.

Slavna skupštino!

Godina je evo 29., što će planinari zdravi i veseli sastaju u glavnu skupštinu. Prema prečednim sredstvima, što ih društvo naše ima, i prema nepovoljnim prilikama za razvitak našega planinarstva valja da se ne tužimo odviše na minulu godinu, ma i §. 2. pravila traži zamašniji rad i uporniji društveni mar.

Ovaj naime odbor nije ni prošle godine mogao trošiti veće svote na zamašnju kakovu investiciju, jer je držao, da mu valja ono nekoliko stotina forinti, što mu je škrtom mnogodišnjom prištednjom preostalo, čuvati za nenadanu nuždu planinarstva u blizini glavnoga grada Zagreba. Nu ovaj odbor sudi, da mu nije ni bila glavna briga i dužnost trošiti na nove kakove investicije, da je i imao koju veću svotu, koliko je smatrao eminentnom brigom čuvati ono, što ima, i uznaštojati, kako bi prikupio u prvom redu veći broj članova te ih namamio na put u gore i planine.

Broj članova doduše neporaste znatno, ali ipak valja istaknuti, da se jedan redoviti član javi u utemeljitelje i da je društvo steklo još 25 novih članova. Nu taj se porast društva, kako malone svake godine, skoro paralizira sa gubitkom.

Prema tomu društvo danas broji 24 utemeljitelja i 315 članova, ukupno 339 planinara.

Žalivože ostadoše pozivi, poruci i molbe ovoga odbora jalovi, što ih je često šiljao u pojedine gradove naše domovine, da se podignu Podružnice, koje su plahom zrakom tek sjevnule u zoru našega sunca planinarskoga, da opet namah omrknu.

Ako se i planinarstvo u nas ne će onom silom razvijati, onom snagom gajati, kako to biva u onim zemljama, koje su kud i kamo veće brojem žiteljstva, bogatije imućem, velebnije gorama; ipak neće nikada izgubiti svoga čara: ni Zagrebačka gora, ni Ivančica, ni Kalnik, ni Uskočke gore, ni Rišnjak, ni Bjelasica, ni Kapela, ni Velebit, ni Papuk, ni Krndija, ni Fruška gora, koje nam se prema gorostasnom biseru Alpa, Karpata i Krkonoša tek pokazuju kao sitan biserak na tlu Evropskom.

Na žalost taj biserak još ne dodje u nas do svoje cijene ni u zdravstvenom ni u turističnom smislu. Mnogo su tomu krive donekle naše teže pa zato i skuplje prometne prilike uz mnogobrojne društvene i svakidanje materijalne brige.

Uza sve to Zagrebačka gora primi prošle godine od uskrsa do konca listopada opet preko 3000 žitelja iz samoga grada Zagreba. Mnogo njih dodje prošle godine uopće prvi put na Sljeme, a mnogo njih i po više puta tako, da se može reći, da volja i ljubav za našu goru nije popustila. Dosta članova i ljetovaše što dulje što kraće vrijeme na Sljemenu, bilo sami, bilo uz obitelj kao: preuzvijeni podmaršal G. Čanić, savjetnik Halagić, profesor dr. Gorjanović, blagajnik zem. blagajne Dupelj, dr. Kornicer sa dr. Predoevićem, inžinir Sorg, kojega nam posla dr. Clar iz Gleichenberga uz ove riječi: Das Agramer Gebirge ist nicht minder geeignet als Gleichenberg. Sie haben ein Land voll Malarien und der Allmächtige fand die Fürsorge, segnete die Hauptstadt mit einem hohen heilsamen, ganz nahem Gebirge, man begreift aber den Segen nicht, sondern lässt Alles beim Alten.

Ali naši planinari udjoše opetovno i u druge naše gore i krajeve kao: Uskočke gore, Klek, Rišnjak; prodjoše Kvarner; gledahu sa Triglava, Bjelašnice Hercegovačke, sa Orjena i Lovćena Crnogorskoga; vrludahu po Salzburškom gorju, dapače osmjeliše se u vječni snijeg i led, pa i u Kavkaz.

Takovi turistički rezultati nisu na odmet za nas, šaku članova, priječenih službom i ne prevelikim obiljem putnih pomagala, pa svjedoče, da planinarstvo i u nas napreduje.

Zagrebački planinari prodjoše prošle godine jednom i udružno u planinu. Bijaše to na Petrovo, kad se je preko 30 članova iz Zagreba našlo prema društvenom oglasu na kamenom krasnom visu Lisce kraj Sevnice u Štajerskoj, kako je to objavio »Planinar« na strani 95. god. 1903.

Drugi faktor, koji prema §. 3. pravila ima na planinarstvo poticati, jest društveni list »Planinar«, koji izlazi sedmu godinu. Zadnji broj »Planinara« raslađen je u 337 primjeraka; od tih ga dobiva 29 članova badava I prošle je godine jednakim oblikom i obsegom izlazio donoseći uz koju sliku putnih i turističkih opisa iz Hrvatskoga gorja, onda po koji crt iz Bosanskoga, Hercegovačkoga i Crnogorskoga kraja te iz Alpa dapače i sa bajne obale Egipatskoga Nila.

Uza sve to skroman je list i skroman sadržaj. Kad bi naši planinari uz relativno dosta znatno svoje putovanje mislili i na naš »Hrvatski Planinar« pa uz nešto intenzivnije turističko putovanje ujedno davali opis svoga puta, poskočio bi mnogi neplaninar u naše kolo, a tim bi se društvena svrha znatno postizavala.

U redakciji lista nastade ta promjena, što je prijašnjega urednika g. Drag. Hirca, koji je odustao od uredništva, zamijenio privremeno sadanji tajnik društveni, samo da list ne prestane izlaziti.

Odbor vrši milu dužnost izričući ovdje što smjernju zahvalnost svim piscima, koji su uredništvo požrtvovno pomagali, uz skromnu molbu, da ga i u napredak pomognu, hoće li, da list i nadalje izlazi.

Prelazeći na gospodarski rad odborov od zađne glavne skupštine tečajem minule godine valja da u kratko ovo istaknemo: Odbor se 6 puta sastade u skupnu sjednicu i prema §. 8 pravila postupaše. U tim sastancima odlučeno bi i izvršeno ovo: Putevi, koji vode na Sljemenu, prema potrebi su na novo markirani i po kojom tablom označeni. Tako je na Kraljičnom zdencu mjesto uništene drvene dignuta velika gvozdena; pribijena je po jedna tabla još na jugu Medvedgrada, na Jelačić trgu i na Elvirinom putu (na križanju u Kraljevcu). Osim toga je 6 velikih gvozdenih tabala sastavljen i to zato, da se nečlanovi upute o gorskim putevima a onda i zato, da se članovi pobude na veću volju za put u gore. Dvije takove table pribite su u Zagrebu u Ilici na ulazu u štacionu, jedna na mitnici kod sv. Žavera, treća na križanju u Tuškancu prema Prekrižju i Cmroku, četvrta na Kulmerovom vinotočju u Šestinama, a peta na Sljemenu na gradskoj kući.

Odbor nadalje načini u kući svojoj na Sljemenu novi pod, ispravi sve klupe, stolove i stolce te upotpuni nužni inventar u sobama i u kuhinji; ishodi brisanje nekoga poreznoga zaostatka u iznosu od 154 K. i 60 fil.; dade za ispravak puta na Klek 50 K. te obavi još drugih sitnica.

I u Podsusjedu odbor inventar upotpuni nabavivši 36 kom. novoga rublja za stol i pobrinuvši se, kako bi se perivoj Susjedgradski i okolice mu još bolje i ljepše uredio. Možni zaštitnik, član našega planinarskoga društva te osobiti ljubitelj prirode, koji ne će da mu se spominje ime, uloži u to ime za društvo ljubav svoju i znatnu svotu novaca. Stosutra mu hvala, od Boga mu plata, a cvijeće mu Susjedgradsko vječno šapćuć ime spominjalo.

Valja nadalje da odbor spomene i druge darove, sto su mu dospjeli. Na molbu naime odborovu uredi slav. ovogradsko poglavarstvo shodnom kanalizacijom glavno vrelište na Sljemenu, a tim otkloni napokon onu nepriliku, da je planinar u ljetu i za suha vremena iduć na vrelo po vodu do gležanja propadao. Nadalje darova trgovac g. Kozlović 9 čuna i veliko zrcalo, g. I. Radivojević, vijećnik banskoga stola, dvije historičke velike uokvirene slike grada Zagreba, a inžinir Sorg 14 kruna.

Odbor ovijem opetovno izriče slav. ovogradskomu poglavarstvu i p. n. gg. darovateljima u ime svoje i publike najsmjerniju zahvalnost.

Još se i knjižnica društvena malo pomogne. Prema lane spomenutim djelima, brojem 72 u 278 svezaka ili svešćica sa 34 karte i 44 panorame, broji knjižnica sada 84 djela u 296 svezaka ili svešćica sa 37 karata i 59 panorama.

Od časopisa nabavljenog je za knjižnicu ove godine osim «Planinara» VI. godine nastavak časopisa: »Österr. Touristen-Zeitung« i »Österr. Alpenzeitung.«

Badava ili u zamjenu primalo je društvo naše: »Planinski vestnik Ljubljanski«, »Časopis turistů« u Pragu, »Alpsky Vestnik« u Pragu, »Liburniju« na Rijeci, »Sokol« u Zagrebu i jedan broj »Bgarskoga turista« u Sofiji.

Kako će nam blagajnik naš razložiti, nije društvo ni financijalno lošije od prošle godine. Unišlo je naime oko 8166 K. a potrošeno je 2707 K.

U nas zaista još nema nade steći imetak od preko 300.000 kruna, kao što ga za godinu 1903. iskazuje Österr. Touristen Klub u Beču, ali želja bi bila, da barem napredujemo kao naši susjedi Slovenci. Oni su imali početkom godine 1903. 1562 člana i osam živih podružnica, a tek je minulo 10 godina, što im je društvo planinarsko u život stupilo. Jedina česka podružnica njihova izdade prošle godine u društvene svrhe preko 5191 K.

Još se je ovomu odboru javno zahvaliti i javnim svojim prijateljima, a to su naročito slavna urednišva; »Narodnih Novina«, »Agramer Tagblatta«, »Obzora«, »Agramer Zeitunga« i »Hrv. Prava«.

U veselju napokon mora da bude i žalosti, jer nam planinarska dužnost nalaže, da se sjetimo još jednom drugova, koje nam je smrt ugrabila. Nije ih mnogo, pošto nas planinare jači i hrani gora. Ti drugovi jesu: Hasek Cezar, umir. profesor, Virant Franjo, upravitelj gradskih daća, Pramberger Josip pekar, Eisenhut Antun trgovac i Jean Franjo limar. Doviknimo im na rastanku »Slava«.

Neka izvoli slavna ova skupština takav izvještaj na znanje primiti.

Izvještaj je primljen bez prigovora na znanje, isto tako i izvještaj blagajnički, što ga je mnogogodišnji zaslužni društveni blagajnik g. Exner Ivan sa računima u god. 1903. sastavio i koji evo ovako predloži:

Imovina za godinu 1903.

	Kruna
1. Blagajnički ostatak	5653.35
2. Vrijednost imovine :	
a) Piramida na Ivančici	1305.—
b) Piramida na Sljemenu	6000.—
c) Vlastita kuća na Sljemenu	1300.—
d) Inventar u istoj	150.—
e) Inventar u plan. kući	1000.—
f) Pokućstvo	350.—
g) Inventar u Podsusedu	250.—
h) Paviljon kod Kralj. Zdenca	400.— 10.755.—
3. Tražbina u Podsusjedu	100.—
4. Knjižnica	340.—
5. Tiskanice	51.65
Čista imovina	<hr/> 16900.—

Slovima: Šestnajst hiljada devetsto kruna.

Zaključni račun za god. 1903.

	Kruna.
1. Blagajnički ostatak	4740.51
2. Članarina	1590.—
3. Predplata na »Planinar«	42.90
4. Stanarina u vlast. kući	102.—
5. Noćenje u planinarskoj kući	18.40
6. Najamnina u Podsusedu	200.—
7. Kamati od uložene glavnice	165.56
8. Conto vina i pive	1430.78
9. Razno	44.80
	Prihod.
	8334.95
	Rashod
	2681.60
	Blagajnički ostatak
	5653.35
1. Zakupnina u Podsusedu	160.—
2. Tiskara i otprema	624.47
3. Plaća uredniku i nagrade	273.96
4. Nabave inventara itd.	393.39
5. Doznaka za Klek u Ogulinu	50.22
6. Porez	20.—
7. Incasatoru	83.—
8. Conto vina i pive	989.18
9. Razno	87.38
	Rashod
	2681.60
	Ostatak
	Ukupno
	8334.95

Blagajnički ostatak iznaša: Pet hiljada šest sto petdeset i tri krune 35 fil.

Iv. Exner.

Svestrano pregledano i u redu pronadjeno.

Zagreb, dne 8. travnja 1904.

Revizionalni odbor:

Rikardo Flögel

Rusjan.

Skupštinar g. R. Flögel predlaže na to kao pročelnik revizionoga odbora apsolutorij blagajniku i upravi.

Skupština apsolutorij prihvati bez primjedbe.

Na upit predsjednika, ima li koji od gospode kaki prijedlog u korist društva, iznesoše gg. J. Pasarić i Flögel želju, da se prema brižnom markiranju u Zagrebačkoj gori i put na Ivančicu i na Geru označi. Ujedno bi želio g. J. Pasarić, da se u »Planinaru« spomenu nove planinske kuće i novi putevi i uzlazi u Alpama.

Skupština preporuči te želje novom odboru.

Na to stari upravni odbor odstupi, a na prijedlog g. J. Pasarića bi per acclamacionem za buduću upravnu godinu izabran ovaj odbor: Miroslav grof

Kulmer predsjednikom, Lenuci Milan i Stožir Ivan podpredsjednicima, a za članove odbora gg: dr. Karlo Bošnjak, Mirko Broz, Ivan Exner, Ivan Hafner, dr. Oskar Kornicer, Tomo pl. Kos, dr. Oton Kučera, dr. August Langhoffer, dr. Franjo Marković, Franjo Margreitner, Petar Milčić, Vjekoslav Novotni.

U nadzorni odbor izabrani su gg: Biscontini Alfred, Flögel Rikard i Rusan Josip.

Predsjednik na to završi skupštinu zahvaliv se članovima na ljubeznoj društvenoj strpljivosti.

Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu godine 1904.

Uprava: Predsjednik: Miroslav grof Kulmer. Podpredsjednici: Milan Lenuci i Ivan Stožir. Tajnik: Novotni Vjekoslav. Blagajnik: Ivan Exner. Ekonom: Novotni Vjekoslav.

Odbornici: Bošnjak Karlo dr., Broz Mirko, Hafner Ivan, Kornicer Oskar dr., pl. Kos Tomo, Kučera Oto dr., Langhoffer August dr., Margreitner Franjo, pl. Marković Franjo dr., Milčić Petar.

Nadzorno vijeće: Biscontini Alfred, Flögel Rikard, Rusan Josip.

Članovi: Utemeljitelji: Blumauer Makso, Čanić Gjuro podmaršal, Exner Ivan, pl. Galjuf Ljudevit, Hatz Ivo, pl. Josipovich Imbro, Khuen-Hederváry Dragutin grof, Kulmer Miroslav grof, Kulmer Emil grof, Körösköny Vjekoslav dr., Kukuljević Božidar Sakcinski, Lenuci Milan, Liehl D. †, Mallin Ivo dr., Mallin Tošo, Mikulčić Mirko dr., Pogratz Gustav vitez, Prister Guido, Prister Eduard, Preradović Radovan, Radivojević Jovan, Radković Josip, Stožir Ivan, Vranyczany, Dragutin barun, Vranyczany Ivka baronica †, pl. Weiss Emil.

Redoviti članovi: Abeles Marko, Ambros Josip, Ancel Ivan, Andrašević Gjuro, pl. Andrassy Ljudevit dr., Andrijević Stanko, Arko Antun, Arnold Franjo, Arnold Gjuro dr., Augustin Gjuro.

Bartulić Ivan, Bartulić Jaroslav, Bašić Josip, Bedeković Kamilo, Bedeković Dragutin, Beker Ivan, Benković Ivan, Betlheim Milan, Bičanić Antun, Biscontini Alfred, Blažić Miroslav, Bošnjak Karlo dr., Bothe E. F., Bombelles Marko grof, Borelli H. knez Vranski, Breithut Albert, Brodjovin Vilim, Broz Mirko, Brusina Antun, Brusina Spiridion, Bubanović Julio, Bučar Eranjo dr., Budicki Milan, Budicki Eerdinand, pl. Budisavljević Bude, pl. Burgstaller Remetski Franjo dr., pl. Burgstaller Janko.

Crnadak Milivoj, Crnadak Gjuro, Cuculić Milorađ dr.

Čačković Vrhovinski Miroslav dr., Čučković Uroš dr., Čitaona Grubišnopolje, Čitaona Vinkovci.

Dečak Luka, Deželić Gjuro, Divković Mirko, Dolovčak Mladen, Došek August, Dvořák Vinko dr.

Egersdorfer Šandor dr., Eisner Herman, Eisner Milan, Ernst Franjo, Erny Rudolf.

Faller Nikola, Filipec Mijo, Fink Franjo, Fischbach Robert, Flögel Richard, Friedfeld Mavro, Frischauf Johann.

Gavella Nikola, Gimnazija Vukovar, Gjurgjević Gavro, Gmaz Josip, Gnezda Antun, Gogolja Dragutin, Gorjanović Drag. dr., Goldmann Dragutin dr., Grahor Janko ml., Grahor Janko st., Granitz Vatroslav, Greiner K., Gundrum Fran dr., Guštin Josip.

Hadrović Gavro, Hafner Ivan, Hagenauer Ljudevit, Hajdinjak Milovan, pl. Haladi Franjo, Halagić Ernest, Halbarth Viktorina, pl. Halper Julio, Hangi Ivan, Hanuš Josip, Hase Eduard, Heinz Antun dr., Herrnheiser Šišman dr., Hirc Dragutin, Hochetlinger Italo, Hochsteter Antun, Hoić Ivan dr., Holjac Janko, Höningsberg Leo, Höningsberg Bernhard dr., Hörer Ivan, Horvat Dragutin dr., Hrenović Antonija, Hržić Velimir Topuski, Huzek Josip, Hünn Franjo.

Ivančević Nikola, Ivković Gjuro dr.

Jakopović Bogdan dr., Jakšić Nikodem dr., Jemeršić Pavao.

Kadić, Otokar dr., Karal Gjuro, Karas Mirko, Kaufmann Ivan, Kepeš Julio dr., Kišpatić Mijo dr., Klein Vjekoslav, Klofutar Albert, Kočonda Stjepan, Kolmar Edmund, Kolmar Oto, Kornicer Oskar dr., pl. Kos Tomo, Kosirnik Ivan dr., Koštrenić Ivan, Kozlović Marko, Kovačić Mijo, König Mirko, König Vilim, pl. Krajković Otto, Kralj Stjepan, Krammer Alois, Kranjčević Antun, Krešić Milan, Krešić Vladimir, Krištof Radoslav dr., Kučera Oton dr., Kuhar Alexander dr., Kulmer Alexandrina grofica, Kuntz Ivan, Kuralt Franjo.

Langhoffer Aug. dr., Lohmer Alexander, Lovrenčević Martin, Lovrenčević Vilim.

Magdić Franjo, Majcen Milan, Malvić Franjo, Manojlović Gavro dr., Maravić Mile, Marchetti Mirko dr., Marek Ivan, Marjanović Luka dr., Margreitner Franjo, pl. Marković Franjo dr., Märtens Vjekoslav, Maruzzi G. A., Mašek Bosnодolski Drag. dr., Mašek Bosnодolski Hinko, Mazzura Šime dr., Mažuranić Vladko, Mayer Makso, Mihaljinac Milan, Mikić Dragutin, Milčić Petar, Miletic Matija, Miletic Stjepan dr., Mileusnić Marko, Mirković Dragutin, Mlinarić Stjepan, Morović Andro dr., Mondekar Dragutin, Mondekar Mirko, Mrzljak Rok dr., Müller Adolf, Müller Ernst dr.

Nagy Dimitrije, Neidhardt Dragutin, Neidhardt Gjuro, pl. Nikolić Vladimir dr., Nosen Milan, Novotni Vjekoslav.

Obad Ivan, Onsea August, Operman Dragutin dr., Oršić Antun, Osek Ivan.

Papić Janko, Partaš Ivan, Pasarić Josip, Pazman Josip dr., Pečinovsky I. pl. Pejčić Vatroslav, Piatki Antun, Pierotti Luiggi, Pilar Martin, Pilepić Rudolfo, Plečko Stjepan, Pliverić Josip dr., Pliverić Stjepan dr., Popović Stevan Vasin, Potočić Josip, Pramberger Vladko, pl. Praunsperger Fileus, Pređojević Albert dr., Prica Ilija dr., Princ Josip.

Račić Josip, Račić Viktor, Radić Antun dr., pl. Rakoczay Šandor dr., Raizner Ljudevit, Rakovac Ladislav dr., Rauch Gejza barun dr., Richtarić Gjuro dr., Rogina Antun, Rossi L., Rotter Antun, Rubetić Cvjetko, Rukavina Vjekoslav, Rulic Franjo, Rusan Josip, Rušnov Antun.

Saulik Pavao, Schneider Ivan posebnik, Scholz Antun, Schönstein Makso, Schwarz Dragutin dr., Seć Alexander, Senečić Šime, Severinski Rudolf, Simonović Radivoj dr., Smičiklas Tade, Smrekar Milan, Sollar Franjo ml., Sorg Filip, Sova Slavoljub, Spindler Emil, Spitzer Arthur, Spitzer Arnold, Spitzer Dragutin, Spitzer Rudolf, Sporčić Ivan, Starčević Mile dr., Stanislavljević Julio, Starec Antun, Steiner Makso dr., Stejskal Ferdo, Stiasni Antun, Stožir Vlatko, Stunković Matija, Suk Srećko dr., Szentgyörgyi Šandor dr.

Šafarić Mihael, Šauf Alexander, Šega Ferdinand, Šenoa Milan dr., Smodek Andrija, Šnap Mirko, Šneider Ivan knjigoveža, Špun-Strižić Nap. dr., Šrepel Slavoljub, Štagel Žiga, Švinderman Blaž, Švarc Mirko, Švrljuga Franjo, Švrljuga Šime dr., Škola Sv. Ivan Žabno.

Tiljak Julio; Thaller Ignat dr., Tkalcic Ivan, pl. Tolnaj Samojo, Tomšić Julio, Tomšić Ljudevit, Trauttner Vladoj, Trstenjak Ivan, Tušetić Albert.

Vabić Dragutin, pl. Vančaš Aleksander, Varga Gjuro, Vinković Božo dr., Vitasek Josip, Vochel Lovro, Vrbanić Dragutin.

Wagner Ivan, pl. Walter Richard, pl. Weiss Milan, Wieland Vjekoslav, Wolfram Ivan.

Zahar Ivan dr., pl. Zajc Karmel, Zamečnik Kaspar, Zeininger Beno ml., Zoričić Milovan, Zvezdić Milan.

Živojnović Mladen.

Društvene vijesti.

U planinarsko društvo pristupiše kao utemeljitelj: Prister Eduard, veleposjednik u Zagrebu; kao članovi godišnji: Franjo pl. Haladi, tajnik kr. zem. vlade u Zagrebu; Hangi Ivan, kanonik u Zagrebu; Partaš Ivan, profesor na šumarskoj akademiji u Zagrebu; Erny Rudolfo, kotarski šumar u Zagrebu; dr. Steiner Makso, odvjetnik u Zagrebu; Arko Antun, trgovac vinom u Zagrebu; Ancel Ivan, ravnatelj okružne blagajne u Zagrebu; Crnadak Milivoj, ravnatelj štedionice; Dr. Müller Ernst, zamjenik kr. drž. odvjetništva; Piepić Rudolfo, trgovac vinom u Zagrebu; Smodek Andrija, tajnik kr. stola sedmorice; pl. Vančaš Aleksander, kr. drž. nadodvjetnik; Hržić Velimir Topuski, kr. profesor real-gimnazije u Zagrebu; dr. Vinković Božo, odvjetnik, Karlovac; dr. Marchetti Mirko, profesor i ravnatelj nadbiskupskog orfanotrofija, Zagreb; Kovačić Mijo, pomorski časnik, Frankopanska ul. 26. Zagreb; dr. Gjuro Ivković, lječnik, Zagreb; dr. Ilija Prica, odvjetnik, Zagreb; Marko Abel's knjigovodja.

Umroše mnogogodišnji, ugledni članovi planinarskoga društva: Končevski Mirko, Kumičić Evgenij, Muhić Cecilia. Lahka im zemlja!

— G. Augustin Gjuro, nadsavjetnik kr. zem. gradjevnog ureda, odlični član i dobrotvor našega planin. društva. pokloni ovih dana našemu društvu tri strukovno izradjena, litografovana nacrta o Zagrebačkoj gori u pet primjeraka. Jedan nam nacrt prikazuje situaciju planinske ceste preko Sljemena u Stubicu

Dolnju. Na tom nacrtu označene su postojeće ceste, putovi i staze neke, onda projektirana cesta preko Sljemena, glavni potoci, vrela, šumski predjeli i mjesta sa visinama. Mjerilo 1 : 75.000. Drugi nam nacrt podaje sliku o uzdužnom projektu Sljemenske ceste i staze od planinske kuće na Sljemenu do Stubice Doljne uz uzdužni prosjek razvijene duljine projektirane te ceste. Mjerilo za duljinu ceste jest 1 : 25.000. Treća nam slika podaje uzdužni prosjek cesta, puteva i staza iz Zagreba preko Markuševca u Stubicu Dolnju uz uzdužni prosjek razvijene duljine osnovane te ceste.

Ovaj odbor izriče plemenitom darovatelju u ime društva najusrdniju zahvalu za taj dar. Nadajmo se, da nacrti nisu utaman izradjeni, pa da će se po njima naskoro roditi i živa, životna slika, koja će i planinarstvu i ljubavi za gorsku prirodu života podati.

Knjževne vijesti.

— **A. Aškerc**, dva izleta na Rusku. To je putopis po željeznici i parobromom od Varšave, Petrograda, Moskve, Kijeva do Crnoga mora i oko Kavkaza. Pretiskano iz Ljubljanskoga zvona od god. 1903.

— **Bohuslav Horák** napisa 1903. Črnu Horu. To je fizikalno-geografski opis Crnogore.

— **Ilustrovani „Wegweiser durch die Kurorte Österreichs“** opisuje u ovogodišnjoj 2. svesci slovenske zemlje i Dalmaciju : cijena 60 silira.

— **dr. Jacot Guillarmod** opisuje pod naslovom: Six mois dans l' Himalaya, le Karakoran et l' Hindu-Kush uz 290 slika i tri karte slabo poznate te krajeve, a u dodatku još i najviše vrhove svijeta. Djelo je izašlo u Neuchâtelu 1903. Cijena 20 franaka.

— **Bulgarski Turist** ima u svojem 7. 8. 9. i 10. broju godine 1903., što ih ovih dana dobismo, ove turističke članke: 1. Jedna noć u Rili, koji pisac, Razsukhanov, opisujući nazivlje najveličanstvenijom bugarskom planinom. 2. Burgas, Kermenli, Slivenske visovе crta putnički učitelj Skrinski. 3. Rudnicu »Mednu« opisuje Maždrakov. 4. Za koliko vremena do Črnoga vrha? 5. Pod imenom »Strahoviti izleti« opisuje Š—v put od Sofije do Dupnice. 6. Čorbanov nam daje opis puta od Gornje Orehovice do Drenovske ili Trevnenske rijeke, što ga je sa učenicima prošao od 30. travnja do 3. svibnja kao naučno putovanje uz pripomoć bugarske vlade.

Uz to bugarski taj naš bratski list govori o planinarskom radu i pregnuću u Poljaka, Čeha, Slovenaca i u nas Hrvata ističući njihov napredak, osobito Čeha. Sj. patično spominje još i borbu Hrvata za planinarstvo, koja i same nije muči; ali list ujedno ističe, da su naši rezultati rada planinarskoga kud i kamo sjajniji od njihova rada te želi, da nas Bugari bar stignu, kad već ne mogu da nas prestignu.

— O uskrsu ove godine osvane novi list pod naslovom: **Illustrierte Österreichische Riviera Zeitung**. Svake nedjelje izlazi po jedan broj u kvart

formatu od 12 stranica, a stoji godimice 25 Kr. List hoće da promiče materijalne i gospodarstvene interese Dalmacije i Istre. Redakcija i glavna uprava leži u Pulju.

Kako iz prvoga broja toga lista razbiremo, želi list navratiti strance i putnike, bolesne i zdrave na obale naše, na Istru i Dalmaciju, i tim prilike dati, da se zemlja gospodarstveno podigne.

I doista, ako promislimo, kako se Italija i Franceska tim upravo pomažu, što se stranci sa svih strana Evrope na njihove obale navraćaju, bilo da kao bolesnici traže lijeka u moru, bilo kao putnici planinari odmora i okrepe: onda ne bi znali, zašto Istra i Dalmacija, kao otrvana krpa toli gospodarstveno zanemarena, uz druge prilike ne bi mogla ono pružati, što obale Italije i Franceske, kad nas povijest pojedinih obala tih zemalja uči, da se danas dižu sjajne palače, bogate gostione, ohola kazališta, gdje su prije dva tri ljudska vijeka stajale kućne kućarice kojega ribara ili preskromne potleušice žitelja, koji je velikom mukom hranio sebe i djecu svoju.

Pa zar je obala Istre i Dalmacije po historiji manje vrijedna, po prirodnim krasotama manje sjajna, po narodu i podneblju manje zamjerna? Tačka sva je obala samo jedan silni, sjajni perivoj od božje naravi satkan, u kojem će umjetnik i pjesnik, znanstvenik svake vrsti i putnik svake dobe i roda naći ono, što nalazi na obalama Italije i Franceske, često još i bolje i uz mnogo neznatniju cijenu.

Dakako da bi tuj najprije trebalo prave evropske životne prilike stvoriti, kako ih onomad javno istakne Heimfelsen, o kojem naš Planinar u zadnjem broju progovori pod člankom: Dalmacija zanemaren biser planinarstva.

Österreichische Riviera Zeitung ima u prvom broju uz tri slike o Opatiji ovaj sadržaj: Muss es gerade Nizza sein? Brief aus Abbazia, Lovrana, Frühling in Lussinpiccolo, Pola, Spalato.

Preporučamo list tim više, što je svako političko pitanje naročito isključeno.

— *Österreichische Touristenzeitung* donosi nam u br. 7. 8. 9. i 10. ove članke: 1. Das Hochkreuz (2704 m.), na gornjoj Dravi, od Reichenwallnera. 2. Eine Reise durch Schweden und Norwegen, od Haidenburga. 3. Dachstein-Südwand, od Phillapitscha.

— *Österreichische Alpenzeitung* ima u br. 657. ove godine članak: Die Lawinengefahr bei winterlichen Hochturen, od Wödl-a, u br. 658. članak: Winterfahrt von Grindenwald über das Gross Aletschhorn (4182 m.) od Haslera; onda Durch die Hohe Tatra od dr. Bergmanna; u br. 659. dva članka i to jedan od Hahna: Die Droites (4030 m.) und Courtes (3855 m.), a drugi: Eine Überschreitung des Grasleitenkammes od Clémenta; u br. 660. opisuje Gruber: Eine Winterwoche im Hallerangerhause, a Hechenbleikner: Neues über den Kannergrat.

— dr. H. Hess izdade u Braunschweigu ilustrovani, godine 1904. izašlu knjigu pod naslovom: Die Gletscher. Knjigu tu neće samo planinar slatko čitati, već i stručnjak. Knjiga nam zorno opisuje fizikalna svojstva leda, upućuje nas u kratko o klimatologiji, o licu, o važnosti i položaju leda u Alpama i Kavkazu; zatim o životu i sastavini, o mehanizmu leda, napokon o dobi glacialnoj i o eroziji glacialnoj

Raznice.

— Alpinista Mylius popne se sa tri vodiča 12. veljače t. g. na Finsteraarhorn, a 14. veljače na Montblanc dakako na snijegalicama. Dok je led sjekao, smrznu mu jedna nogu i prst uslijed silne zime i jaka sjevera. I vodiči mu nisu bolje prošli. Od god. 1876. nije nitko u zimi bio na Montblanku.

— Kako silno automobilizam napreduje, vidimo iz vijesti, što nam ju d nose »Pariška Illustration« u br. 3189. od 9. travnja. Louis Rigolly prevali najme na automobilu sustava Gabron-Brillié za jednu uru 152 kilometra.

— Grad Tuf u Švicarskoj najviši je grad u Evropi, leži 2140 met. nad morem.

— Braća Deškovići dobiše dozvolu, da smiju graditi željeznicu uskotračnicu od Knina do Vrlike i Sinja.

— Najviša željezница na svijetu jest željezница u južnoj Americi, koja na pruzi Lima-Oroya prelazi Cordilere u visini od 4700 m.

— Ima dobre nade, da će se do godine već dograditi željezница od Vrginmosta do Karlovca. Grad Karlovac i investicionala Krajiška zaklada osiguraše dogradnju. Tvrtka Gfrerer i drugovi preuzeše već radnju.

Prvoga lipnja ove godine probušen je i otvoren 6500 met. dugi prorov Bohinski, koji ima novom prugom spajati Trst sa sjeverom.

— Najveći javni automobil do danas jest onaj u Saint-Louis u Sjevernoj Americi. Na njem ima mjesta za 40—50 osoba.

Molba. Molimo što usrdnije i opetovano sve vanjske članove, da nam izvole što prije priposlati planinarski prinos za prošlu i tekuću godinu.

Objava.

Čuvajte noge proti potu!

Samo jedan put u osmici naprašite čarape, a nogu ostane u najvećoj vrutini suha. Jedan zamot dovoljan je za cijelo ljetno.

Dobiva se kod I. Vahčića, Vrginmost, Hrvatska.

Stoji poštanskim pouzećem 2 krune.

Sadržaj: Iz Kavkaza, od dra. Augusta Langhoffera. — »Engleska« kuća na Sljemenu, od dra. Oskara Kornicera. — XXIX. glavna skupština Hrvatskoga planinarskoga društva u Zagrebu. — Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu godine 1904. — Društvene vijesti. — Književne vijesti. — Raznice. — Molba. — Objava.